

Katarzyna Kluz
Paweł Rusinek

Moja droga do zatrudnienia wspomagane

Co osoba z niepełnosprawnością intelektualną powinna wiedzieć
o zatrudnieniu wspomaganym

Polskie Stowarzyszenie
na rzecz Osób
z Niepełnosprawnością
Intelektualną

Biblioteka self-adwokata

© Copyright by PSONI, 2021

ISBN 978-83-65060-69-3

Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną
ul. Głogowa 2b, 02-639 Warszawa
tel. 22 848 82 60, 22 646 03 14,
zg@psoni.org.pl
redakcja@psoni.org.pl
www.psoni.org.pl

Projekt graficzny serii i rysunki: Elżbieta Grądział
Konsultacja dostępności tekstu: Krystian Pierzchała
Redakcja: Barbara Ewa Abramowska
Nakład: 3000 egz.

Państwowy Fundusz
Rehabilitacji Osób
Niepełnosprawnych

Publikacja jest dofinansowana ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Katarzyna Kluz
Paweł Rusinek

Moja droga do zatrudnienia wspomagane

Co osoba z niepełnosprawnością intelektualną powinna wiedzieć
o zatrudnieniu wspomagany

Warszawa 2021

Spis treści

Co to jest zatrudnienie wspomagane	3
Kim jest trener pracy	4
Metoda zatrudnienia wspomaganego	5
Etap 1 - Zaangażowanie	7
Etap 2 - Tworzenie Profilu Zawodowego	8
Warsztaty grupowe	9
Spotkanie z psychologiem	10
Spotkanie z doradcą zawodowym	10
Próbki pracy z trenerem pracy	11
Plan Działania	11
Etap 3 - Znajdowanie pracy	12
Etap 4 - Zaangażowanie pracodawcy	15
Etap 5 - Wsparcie w miejscu pracy i poza nim	17
Wsparcie w miejscu pracy	17
Wsparcie poza miejscem pracy	19
Dla kogo jest zatrudnienie wspomagane	20

Co to jest zatrudnienie wspomagane

Zatrudnienie wspomagane pomaga osobom z niepełnosprawnościami:

- znaleźć pracę
- podjąć pracę
- i utrzymać pracę

na **otwartym rynku pracy** przy wsparciu **trenera pracy**.

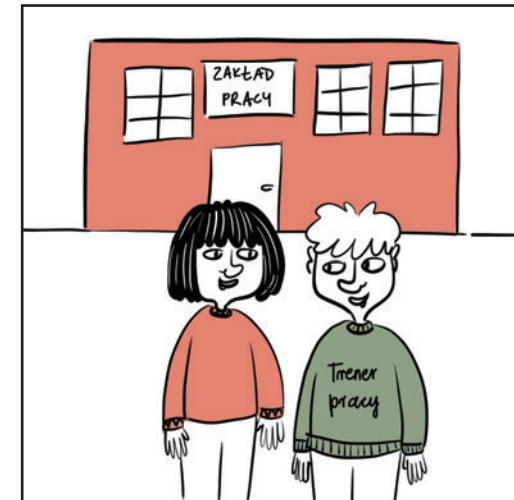

Otwartym rynkiem pracy nazywamy zwykle firmy i instytucje.

W zatrudnieniu wspomaganym ważną rolę ma **trener pracy**.

Trener pracy pomaga osobom z niepełnosprawnościami znaleźć pracę. Innym osobom pomaga utrzymać pracę.

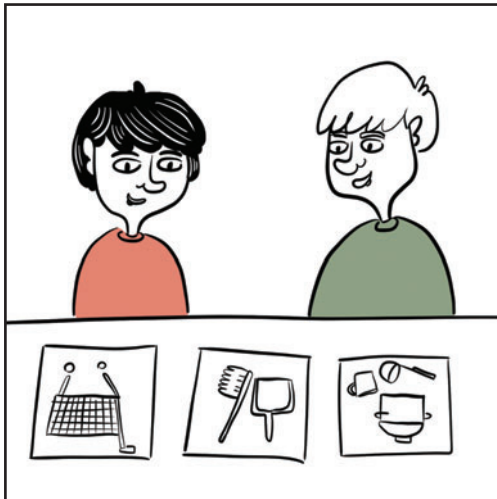
Utrzymać pracę to znaczy jak najdłużej pracować.

Kim jest trener pracy

Trener pracy to asystent osoby z niepełnosprawnością. Trener pracy wspiera osobę we wszystkich sprawach związanych z pracą. Na przykład pomaga znaleźć odpowiednią pracę.

Odpowiednia praca to taka praca, która:

- podoba Ci się
- chcesz ją wykonywać
- dasz radę ją wykonywać.

Trener pracy powie Ci o wszystkim co dotyczy Twojej pracy. Ale to Ty sam decydujesz co będziesz robić.

Metoda zatrudnienia wspomaganego

W Polsce zatrudnienie wspomagane jest stosowane przez różne organizacje.

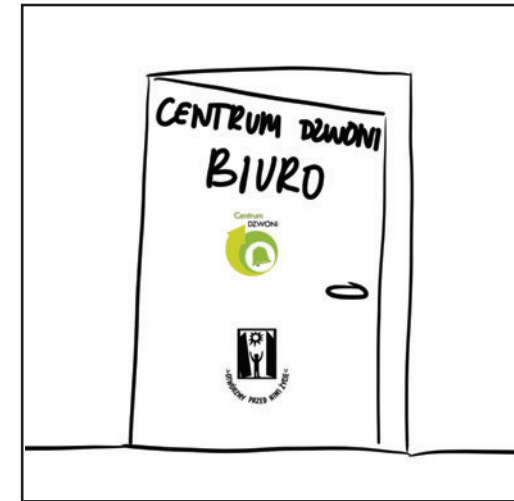
Osoby z niepełnosprawnościami mogą tam brać udział w programach zatrudnienia wspomaganego.

Program zatrudnienia wspomaganego prowadzi na przykład Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną w Centrum DZWONI.

Organizacje prowadzą te programy w różny sposób.

Pieniądze na zatrudnienie wspomagane organizacje dostają z:

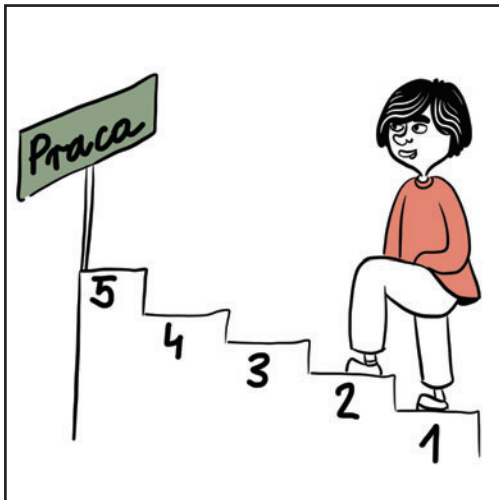
- Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- urzędu miasta lub gminy,
- Unii Europejskiej.

Wsparcie w programie zatrudnienia wspomaganego będzie trwało tak długo, jak będziesz potrzebował.

Wsparcie dla osoby z niepełnosprawnością jest **bezpłatne**.
To znaczy że nie musisz za nic płacić.

Metoda zatrudnienia wspomaganego ma 5 etapów:

- Etap 1 – Zaangażowanie
- Etap 2 – Tworzenie Profilu Zawodowego
- Etap 3 – Znajdowanie pracy
- Etap 4 – Zaangażowanie pracodawcy
- Etap 5 – Wsparcie w miejscu pracy i poza nim.

Etap 1 – Zaangażowanie

Zaangażowanie to najważniejszy etap.

Jest to pierwsze spotkanie osoby z niepełnosprawnością ze specjalistami zatrudnienia wspomaganego.

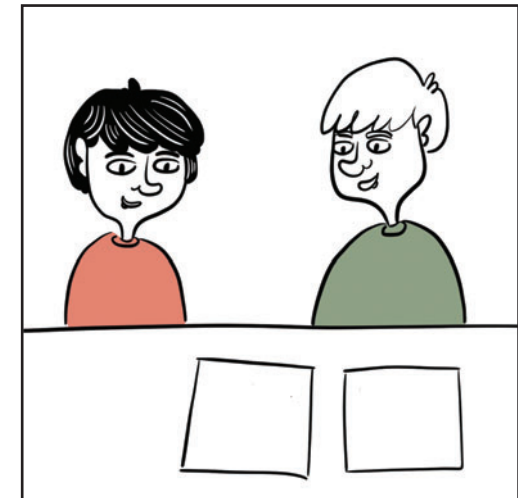
Na to spotkanie możesz przyjść z rodzicem, rodzeństwem lub przyjacielem.

Osoba ubezwłasnowolniona powinna przyjść z opiekunem prawnym.

Podczas spotkania:

- dowiesz się co musisz zrobić, żeby wziąć udział w programie zatrudnienia wspomaganego.
- zastanowisz się czy odpowiada Ci taki sposób współpracy
- podejmiesz decyzję czy chcesz współpracować z trenerem pracy żeby znaleźć pracę.

Na spotkaniu specjaliści pomogą Ci wypełnić wymagane dokumenty.

Wyjaśnią czego dotyczą te dokumenty.

Po podpisaniu wszystkich dokumentów zostaniesz uczestnikiem programu zatrudnienia wspomaganego.

Etap 2 – Tworzenie Profilu Zawodowego

Na tym etapie poznasz siebie. Ustalisz:

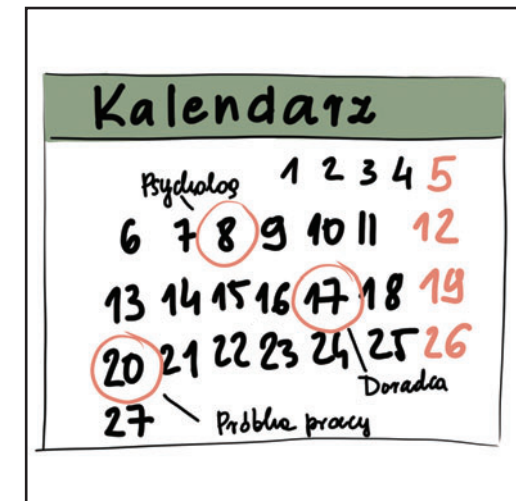
- jakie są Twoje mocne i słabe strony,
- jakie masz zainteresowania związane z pracą,
- jakie czynności lubisz wykonywać, a jakich nie lubisz,
- co sprawia Ci trudność.

Będziesz brał udział w różnych działaniach.

Mogą to być na przykład:

- warsztaty grupowe
- spotkania z psychologiem
- spotkania z doradcą zawodowym
- próbki pracy z trenerem pracy
- spotkania z pośrednikiem pracy.

● Warsztaty grupowe

Warsztaty grupowe trwają kilka dni.

Podczas warsztatów dowiesz się na przykład:

- gdzie i na jakich stanowiskach możesz pracować
- co to są dokumenty aplikacyjne
- jakie są Twoje mocne i słabe strony
- jak dobrze zaprezentować się na rozmowie kwalifikacyjnej.

● Spotkanie z psychologiem

Na spotkaniu z psychologiem będziesz sam.

Psycholog zada Ci kilka pytań. Na przykład:

- jak sobie radzisz z czytaniem, pisaniem i liczeniem
- czy znasz się na zegarku, kalendarzu i pieniądzach
- czy często się denerwujesz
- czy zażywasz jakieś leki, do jakich lekarzy chodzisz.

Psycholog może poprosić Cię o wykonanie różnych ćwiczeń.

● Spotkanie z doradcą zawodowym

Doradca zawodowy na spotkaniu zada Ci kilka pytań.

Na przykład:

- jaką skończyłeś szkołę, czy robiłeś jakieś kursy
- czy już gdzieś pracowałeś
- jakie są Twoje zainteresowania
- czy samodzielnie jeździsz autobusem lub pociągiem.

Z doradcą zawodowym wybierzesz 3 miejsca na próbki pracy.

- **Próbki pracy z trenerem pracy**

Próbka pracy odbywa się na stanowisku pracy w firmie.

Na przykład w sklepie. Będziesz tam razem z trenerem.

Sprawdzisz jak sobie radzisz z pracą na wybranym stanowisku.

Zobaczysz czy taka praca Ci się podoba.

Możesz mieć 2 lub 3 próbki pracy.

Każda próbka odbywa się w ustalonym dniu. Trwa kilka godzin.

- **Plan Działania**

Na koniec etapu 2 spotkasz się wspólnie z doradcą zawodowym, psychologiem i trenerem pracy.

Opowiesz wszystkim jak poradziłeś sobie na próbkach pracy.

Specjaliści pomogą Ci podjąć decyzję, gdzie możesz pracować.

Wspólnie ustalicie co trzeba zrobić, żeby taką pracę znaleźć.

Przygotujecie **Plan Działania**.

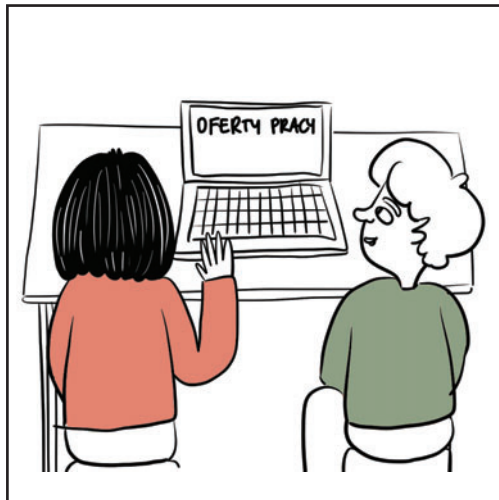

Etap 3 – Znajdowanie pracy

Żeby znaleźć pracę potrzebne Ci będą **dokumenty aplikacyjne**. Dokumenty aplikacyjne to **CV** (czytaj siwi) i **list motywacyjny**. CV to Twój życiorys zawodowy.

List motywacyjny to prośba do pracodawcy o przyjęcie do pracy. Dokumenty aplikacyjne pomoże Ci przygotować doradca zawodowy lub trener pracy.

W znalezieniu pracy mogą Ci pomóc:

- trener pracy
- doradca zawodowy
- lub pośrednik pracy.

Razem poszukacie ofert pracy.

Zdecydujecie czy są to oferty odpowiednie dla Ciebie.

Trener pracy pomoże Ci złożyć w firmie dokumenty aplikacyjne.

Pamiętaj!

Ktoś z firmy może zadzwonić do Ciebie i zaprosić Cię na rozmowę kwalifikacyjną.

Rozmowa kwalifikacyjna to spotkanie z osobą z firmy.

Zapisz miejsce, datę i godzinę rozmowy kwalifikacyjnej.

Przeznacz te informacje trenerowi.

Trener pracy pomoże Ci przygotować się do rozmowy kwalifikacyjnej.

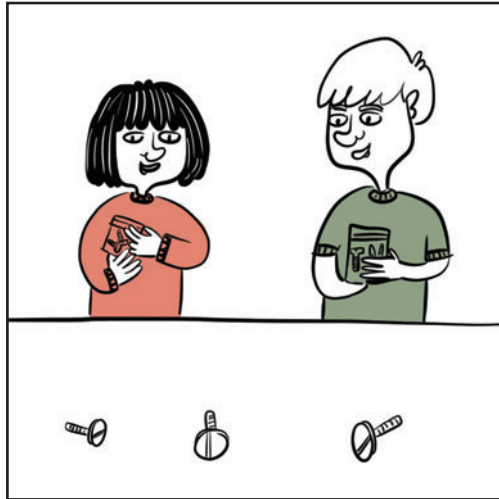
Będzie też wspierał Cię w czasie rozmowy.

Na rozmowie osoba z firmy zada Ci kilka pytań.

Opowie na czym ma polegać Twoja praca w firmie.

Powie czy wcześniej możesz mieć praktykę zawodową.

Praktyka zawodowa to nauka czynności na stanowisku pracy w firmie.

Na praktykę przychodzisz razem z trenerem.

Praktyka może trwać tydzień albo dłużej.

W każdym dniu praktyki pracujesz ustaloną liczbę godzin.

Trener pracy przed praktyką pomoże Ci:

- wykonać potrzebne badania lekarskie
- sprawdzić dojazd do firmy
- przygotować odzież roboczą.

Trener pracy nauczy Cię jak prawidłowo wykonywać czynności na stanowisku pracy.

Jeśli nauczysz się wszystkich czynności, to szef firmy może dać Ci tę pracę.

Etap 4 – Zaangażowanie pracodawcy

Zanim zaczniesz pracę, spotkasz się z szefem firmy.

Będzie z Tobą trener pracy.

Ustalcie warunki umowy o pracę. Na przykład:

- godziny pracy
- stanowisko pracy
- miejsce wykonywania pracy
- wysokość wypłaty.

Trener pomoże Ci wypełnić **dokumenty osobowe** z firmy.

Dokumenty osobowe wypełnia każdy kto zaczyna pracę.

Dostaniesz skierowanie na badania do **lekarza medycyny pracy**.

Lekarz zdecyduje czy możesz pracować na tym stanowisku pracy.

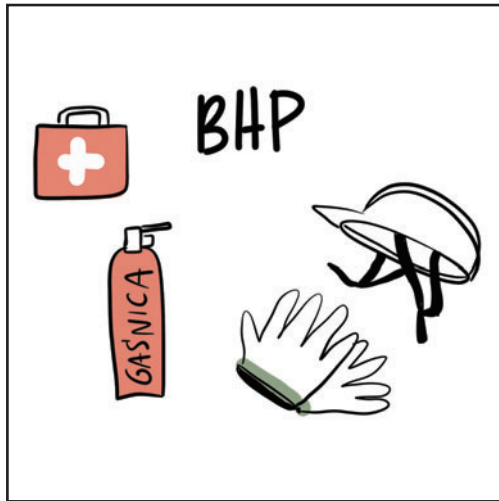
Trener powie Ci jak masz przygotować się do badania.

Będzie wspierał Cię w dniu badania.

Po badaniu dostaniesz od lekarza zaświadczenie.

Zaświadczenie musisz zanieść do firmy.

Przed rozpoczęciem pracy odbędziesz w firmie szkolenie z **Bezpieczeństwa i Higieny Pracy**, w skrócie **BHP**.
Będzie z Tobą trener pracy.

Na szkoleniu BHP dowiesz się na przykład:

- jak bezpiecznie wykonywać swoją pracę
- jak wezwać pomoc w razie wypadku
- jak bezpiecznie poruszać się po firmie.

Po badaniach lekarskich i szkoleniu BHP dostaniesz umowę o pracę. Razem z umową możesz dostać inne dokumenty. Trener pracy pomoże Ci zrozumieć informacje zapisane w tych dokumentach.

Musisz zrozumieć te zapisy i zgodzić się na wszystkie.
Wtedy **możesz podpisać umowę o pracę**.

Etap 5 – Wsparcie w miejscu pracy i poza nim

● Wsparcie w miejscu pracy

Po podpisaniu umowy o pracę zostajesz **pracownikiem** firmy. Szef firmy jest Twoim **pracodawcą**.

Osoby z którymi pracujesz to Twoi **współpracownicy**.

Trener pracy pomoże Ci lepiej poznać współpracowników i miejsce pracy.

W pierwszym dniu pracy poznasz swojego **przełożonego**.

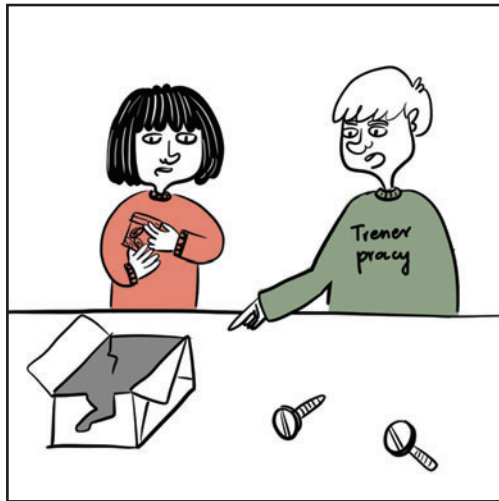
Przełożony mówi co masz robić i sprawdza jak pracujesz.

Przełożony przedstawi Ci Twój **zakres obowiązków**.

Zakres obowiązków to czynności na Twoim stanowisku pracy.

Czyli to co będziesz robił w pracy.

Trener pracy nauczy Cię jak prawidłowo wykonywać obowiązki.
Zrobi to w czasie szkolenia stanowiskowego.

Szkolenie stanowiskowe to nauka czynności wymaganych na stanowisku pracy.

Szkolenie będzie trwało tak długo, aż nauczysz się dobrze wykonywać swoje obowiązki.

Po szkoleniu będziesz sam zostawał w miejscu pracy.
Trener pracy ustali z Tobą i Twoim przełożonym sposób kontaktu.
Trener będzie Cię odwiedzał co kilka dni.

Czasami możesz mieć jakiś problem z pracą.
Wtedy zadzwonisz do trenera i poprosisz o pomoc.
Możesz też poprosić o pomoc współpracowników.

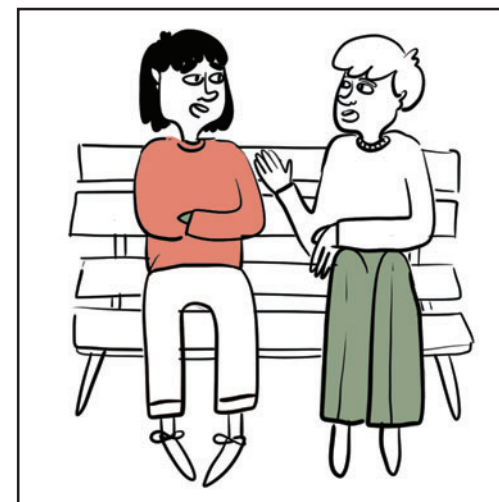
- **Wsparcie poza miejscem pracy**

Po pracy możesz spotykać się z innymi uczestnikami zatrudnienia wspomaganego. Są to spotkania grupowe.

Spotkania odbywają się na przykład raz na miesiąc.

Jeśli masz jakiś problem, możesz umówić się z psychologiem, doradcą zawodowym lub trenerem pracy.

Razem zastanowicie się jak rozwiązać problem.

Pamiętaj!

Jeśli dostajesz pieniądze z:

- Urzędu Pracy
- Ośrodka Pomocy Społecznej
- ZUS,

to musisz poinformować te instytucje o podjęciu pracy.

Trener pracy może Ci w tym pomóc.

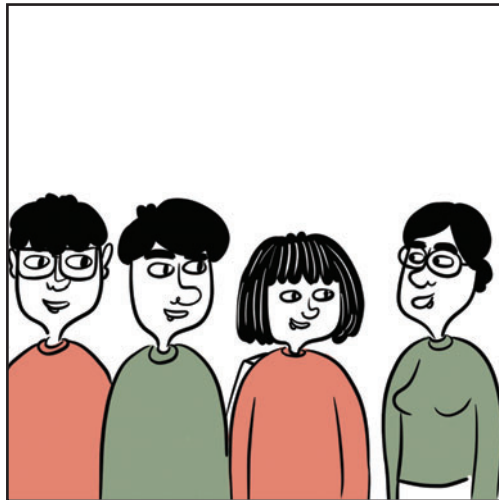
Dla kogo jest zatrudnienie wspomagane

Z zatrudnienia wspomaganego możesz skorzystać jeśli:

- masz skończone 18 lat
- nie chodzisz do szkoły
- **chcesz pracować!**

Czasami organizacje mogą mieć dodatkowe wymagania.

Na przykład potrzebne będzie ważne **orzeczenie o stopniu niepełnosprawności**.

Z zatrudnienia wspomaganego możesz skorzystać też kiedy masz pracę.

Pracujesz w firmie na otwartym rynku pracy, ale potrzebujesz wsparcia. Na przykład chcesz:

- dobrze zapamiętać swoje obowiązki
- zmienić zakres swoich obowiązków
- zmienić pracę
- dogadywać się ze współpracownikami.

W serii **Biblioteka self-advokata** dotychczas ukazały się:

Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną

jest organizacją pożytku publicznego

MISJĄ PSONI jest:

- dbanie o godność i szczęście osób z niepełnosprawnością intelektualną, ich równoprawne miejsce w rodzinie i w społeczeństwie,
- wspieranie rodzin osób z niepełnosprawnością intelektualną we wszystkich obszarach życia i sytuacjach, a zwłaszcza w ich gotowości niesienia pomocy innym.

CELEM PSONI jest działanie na rzecz wyrównywania szans osób z niepełnosprawnością intelektualną, tworzenia warunków przestrzegania wobec nich praw człowieka, prowadzenia ich ku aktywnemu uczestnictwu w życiu społecznym, działanie na rzecz ochrony ich zdrowia oraz wspieranie ich rodzin.

STATYSTYKA:

- 118 Kół terenowych,
- 11 tysięcy członków (rodzice, osoby z niepełnosprawnością intelektualną, przyjaciele),
- ponad 400 placówek i stałych form wsparcia dla ponad 30 tysięcy dzieci i dorosłych.

PSONI prowadzi:

- placówki i projekty z zakresu rehabilitacji, terapii, edukacji, w tym ustawicznej, aktywizacji zawodowej oraz opiekuńcze,
- wspieranie ruchu self-adwokatów, rzeczników własnych spraw,
- chronione i wspomagane mieszkania grupowe,
- organizację spędzania wolnego czasu (m.in. kluby, zespoły artystyczne, sportowe, turystyczne),
- indywidualne wspieranie w niezależnym życiu,
- wspieranie i pomoc rodzinom,
- działalność wydawniczą, m.in. wydaje kwartalnik „Społeczeństwo dla Wszystkich”.

PSONI współpracuje z instytucjami i organizacjami:

- w tworzeniu nowego prawa,
- w dążeniu do zmiany wizerunku osoby z niepełnosprawnością intelektualną i postaw społecznych,
- w rozwijaniu więzi społecznych, ułatwiających umacnianie się społeczeństwa dla wszystkich, czyli włączanie osób z niepełnosprawnością intelektualną,
- w popularyzowaniu wyników badań naukowych i doświadczeń innych krajów,
- w kształceniu profesjonalnych kadr,
- w umacnianiu organizacji pozarządowych.